

LITERATURA

- KUJAWA A. 2017. Grzyby makroskopijne Polski w literaturze mykologicznej. In: SNOWARSKI M. (Ed.). Atlas grzybów Polski. Dostęp 27.11.2017. [<http://www.grzyby.pl/grzyby-makroskopijne-Polski-w-literaturze-mikologicznej.htm>].
- PIETRAS M., KUJAWA A., LESKI T., RUDAWSKA M. 2016. Grzyby wielkoowocnikowe. In: DANIELEWICZ W. (Ed.). Dąbrowy Krotoszyńskie – monografia przyrodniczo-gospodarcza. Oficyna Wydawnicza G&P, GOŚCIAŃSKI & PRĘTNICKI, Poznań: 89-131.
- WOJEWODA W. 2003. Checklist of Polich larger Basidiomycetes Polski. In: MIREK Z. (Ed.). Biodiversity of Poland. Vol. 7. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.
- WOJEWODA W., ŁAWRYNOWICZ M. 2006. Red list of the macrofungi in Poland. In: MIREK Z., ZARZYCKI K., WOJEWODA W., SZELĄG Z. (Eds.). Red list of plants and fungi In Poland. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków: 53-70.
- ŻURAWLEW P. 2014. Niezwykła Przyroda Powiatu Pleszewskiego. Wydawnictwa Powiatu Pleszewskiego, Pleszew.

Summary

The note presents a new site of *Typhula fistulosa* (Holmsk.) Olariaga in Wielkopolska. A large cluster of fruit bodies was noted in October and November 2017 near Piła (Chocz Commune, Pleszew District, ATPOL: CD55) in a thirty-years-old alder forest.

Adres autora:

Eugeniusz Markiewicz
Piła 18, 63-313 Chocz
e-mail: emar52@op.pl

Przemysław Żurawlew, Robert Hybsz

**NOWE STWIERDZENIA ZMIERZCHNICY TRUPIEJ GŁÓWKI
ACHERONTIA ATROPOS (LINNAEUS, 1758)
(LEPIDOPTERA: SPHINGIDAE) W WIELKOPOLSCE**

**New records of the Death's-head Hawk-moth *Acherontia atropos*
(Linnaeus, 1758) (Lepidoptera: Sphingidae) in Wielkopolska**

Należąca do rodziny zawisakowatych (Sphingidae) zmierzchnica trupia główka *Acherontia atropos* (Linnaeus, 1758) należy do bardzo rzadko notowanych motyli w Polsce. Związane jest to z jej znacznie oddalonym od granic naszego kraju stałym zasięgiem występowania, który obejmuje prawie całą Afrykę, Azory, Wyspy Kanaryjskie, Półwysep Arabski, Azję Mniejszą, południową Hiszpanię, południowe Włochy i Grecję. Do środkowej i północnej Europy zalatuje nieregularnie (Buszko i Masłowski 2012). Dawniej notowana była na terenie prawie ca-

łej Polski (Buszko i Nowacki 2000), a w latach 1986-2015 podawano ją z województw: łódzkiego, lubelskiego, dolnośląskiego, opolskiego, śląskiego, małopolskiego i podkarpackiego (Buszko i Nowacki 2017). Na terenie woj. wielkopolskiego gatunek ten był notowany dotychczas w Szczepankowie (pow. szamotulski) w latach 1988 i 1992 (B. Napierała In: Zawisaki Polski, Baza danych). Gatunek spotykany był w różnych środowiskach, głównie na polach uprawnych, w ogrodach i na terenach zurbanizowanych. Motyl odżywia się miodem, w poszukiwaniu którego wchodzi do uli. W Polsce gąsienice i poczwarki znajdowano na polach ziemniaków *Solanum tuberosum* L. (Buszko i Masłowski 2012, Pietraszko 2013).

Niepublikowane obserwacje tego gatunku w Wielkopolsce pochodzą z następujących miejsc:

- Krzywosądów (UTM: XT94), pow. pleszewski, VII lub VIII około 1960, 1 ex. siedzący na pniu drzewa przy zabudowaniach (leg. Albin Gawroński);
- Nieborza (UTM: WT67), pow. wolsztyński, 4 IX 2015, 1 ex. siedzący na pniu sosny zwyczajnej *Pinus sylvestris* L. w 75-letnim borze sosnowym (leg. R. Hybsz, fot. 1);
- Kalisz (UTM: BC93), ul. Widok, 7 X 2017, 1 ex. martwy na parapecie domu jednorodzinne (leg. E. Mały, coll. P. Żurawlew).

Dziękujemy Ewelinie Mały i Arkadiuszowi Gawrońskiemu za przekazanie okazu i informacji o zmierzchnicy.

Fot. 1. Zmierchnica trupia główka *Acherontia atropos*, Nieborza, pow. wolsztyński, 4 IX 2015 (fot. R. Hybsz).

Photo 1. Death's-head Hawk-moth *Acherontia atropos*, Nieborza (UTM: WT67), Wolsztyn District, 4 IX 2015 (photo by R. Hybsz).

LITERATURA

- BUSZKO J., MASŁOWSKI J. 2012. Motyle nocne Polski. Macrolepidoptera, część 1. Wyd. Koliber, Nowy Sącz.
- BUSZKO J., NOWACKI J. (Eds.). 2000. The Lepidoptera of Poland. A Distributional Checklist. Polskie Towarzystwo Entomologiczne, Poznań-Toruń.
- BUSZKO J., NOWACKI J. (Eds.). 2017. A Distributional Checklist of the Lepidoptera of Poland. Polish Entomological Society, Poznań.
- PIETRASZKO M. 2013. Nowe stanowisko zmierzchnicy trupiej główki (*Acherontia atropos*, Linnaeus, 1758) w Beskidzie Śląskim. Przegl. Przyr. 24, 1: 73-74.
- Zawisaki Polski – Baza danych. Dostęp 19.11.2017. [<http://motyle.info/zawisaki/tabela.php>].

Summary

The paper gives information on three unpublished records of a hawk-moth (Sphingidae) species rarely observed in Poland – *Acherontia atropos* (Linnaeus, 1758). The species was recorded in Wielkopolska in the following sites: 1) Krzywosądów (UTM: XT94), Pleszew District, July or August ca. 1960, 1 ex. sitting on a tree trunk near housing; 2) Nieborza (UTM: WT67), Wolsztyn District, 4 IX 2015, 1 ex. sitting on a trunk of the Scots Pine *Pinus sylvestris* L. in a 75-years-old pine forest; 3) Kalisz (UTM: BC93), Widok Street, 7.10.2017, 1 ex. dead on a windowsill in a single-family house.

Adresy autorów:

Przemysław Żurawlew
 Żbiki 45, 63–304 Czermin
 e-mail: grusleon@gmail.com

Robert Hybsz
 Powodowo 22, 64–200 Wolsztyn
 e-mail: hybsz@o2.pl

Przemysław Żurawlew

NOWE STANOWISKO SZCZEŻUI CHIŃSKIEJ *SINANODONTA WOODIANA* (LEA, 1834) (BIVALVIA: UNIONIDAE) W WIELKOPOLSCE

New site of the Chinese Pond Mussel *Sinanodonta woodiana* (Lea, 1834) (Bivalvia: Unionidae) in Wielkopolska

Naturalny zasięg występowania szczeżui chińskiej *Sinanodonta woodiana* (Lea, 1834) obejmuje dorzecza azjatyckich rzek Amur i Jangcy. Zarybianie azjatyckimi gatunkami ryb akwenu wodnych doprowadziło do rozprzestrzenienia się tego małża poza wcześniej znany obszar występowania. Gatunek stwierdzono w wielu krajach Azji Południowej i Ameryki Środkowej. W Europie po raz pierwszy gatunek zanotowano w latach 1960. w Rumunii, po czym następnie był wykazywany na terenie Belgii, Francji, Włoch, Niemiec, Austrii, Słowacji, Czech, Serbii, Grecji, Ukrainy i Szwecji (Kraszewski 2007, Kraszewski i Zdanowski 2007, Urbańska i Mizera 2009).

W Polsce gatunek ten najwcześniej odnotowano w latach 1980. w wodach podgrzewanych jezior pod Koninem, gdzie trafił wraz z introdukowanymi rybami z Węgier. Kolejne stanowiska tych małży znajdowano następnie w ponad 20 miejscach na terenie całego kraju. Najczęściej były to stawy rybne, przy czym stwierdzono nowe stanowiska również w wodach płynących (rzeki, kanały) i nie tylko w ciepłych, ale również w chłodnych akwenach (Andrzejewski et al. 2012, Marzec 2016, Waldon-Rudziołek i Rudziołek 2016). Liczne pojawianie się szczeżui chińskiej w wodach zasiedlanych przez rodzime gatunki małży, może stanowić dla nich